

Fietsroute 12 Hunebeddentocht

Tekst: Bertus Boivin / Eric van der Bilt

Tijdens deze fietstocht over het noordelijke deel van de Hondsrug en langs het beekdal van de Drentsche Aa brengen we u naar twaalf hunebedden. Sommige van deze monumenten liggen breeduit op de es, andere lijken zich in het bos verstopt te hebben. Steeds zal het u opvallen hoe bijzonder en kostbaar deze plekken zijn.

Rond elk hunebed hangt nog iets van de mystiek van vijftig eeuwen geleden. Toen de kolossale stenen gevaarten indringers duidelijk maakten dat de mensen die hier woonden, hun voorouders hoog achtten.

Informatie over de wandelroute

Lengte route 39 km.

startpunt parkeren bij Jacobskerk,
Kerkbrink 5, 9451 AL Rolde

Gps-coördinaten startpunt

N 52° 59' 19" / O 06° 38' 41"

Fietsverhuur

Fietsspecialist Kamp, Burg. Reijndersstr.21,
9451 BC Rolde 0592-240660

www.fietspecialistkamp.nl

Roossien Tweewielers, Zuidlaarderweg 65,
9468 AC Annen, (0592) 27 12 53,

www.roossientweewielers.nl

Openbaar vervoer

buslijnen Assen-Emmen en Assen-
Stadskanaal, halte Kerkbrink Rolde.

Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292

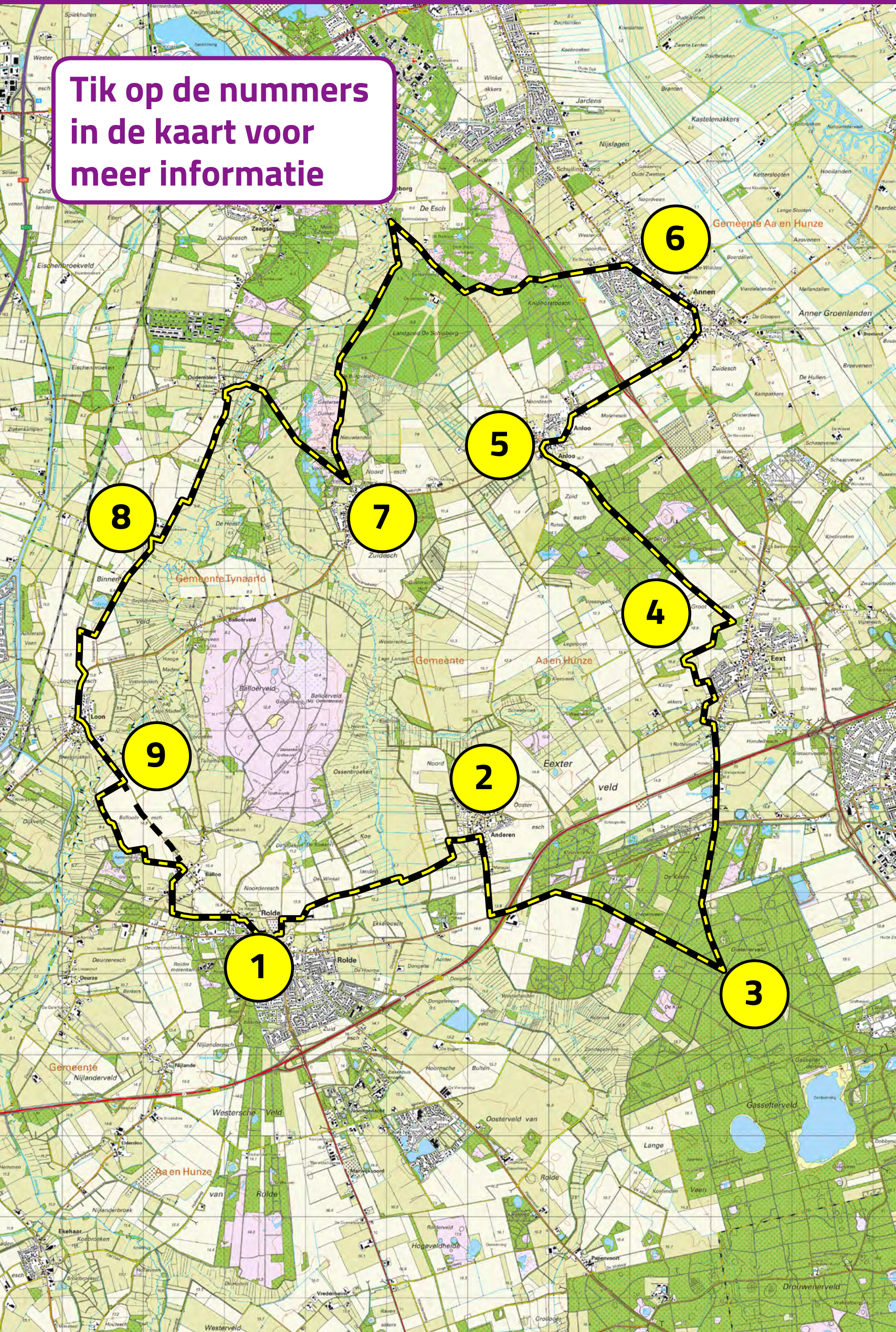
bijzonderheden onderweg grotendeels over
vrij liggende fietspaden en rustige weggetjes.
Enkele korte stukjes zandpad lopen. Zandpad
bij punt 9 kan mul zijn (alternatief in
routebeschrijving)

Afkortingen

LA linksaf, PS paddenstoel, RA rechtsaf,
RD rechtdoor

Route 12 hunebeddentocht

Tik op de nummers
in de kaart voor
meer informatie

1 **Rolde hunebed D17, D18** kaart

Fiets richting ingang kerk. Vóór kerk RA en direct LA. Op driesprong LA. Volgende driesprong LA en direct RA. Bij bord P LA. Einde pad RA over fietspad. Volg fietspad 2,5 km. Einde fietspad RA in Anderen.

In 1847 zette de boermarke van Rolde een advertentie in de krant waarin ze hun 2 'hunebedden' achter de kerk te koop aanboden. Het rumoer over deze actie zou het begin vormen van een omslag in het denken over de waarde van de hunebedden. Uiteindelijk kocht het Rijk in 1872 beide hunebedden van de Rolder boeren voor een bedrag van 150 gulden. Op oude ansichtkaarten is te zien hoe leeg het landschap aan de rand van de es rond hunebedden D17 en D18 een eeuw geleden was.

2 **Anderen**

kaart

In Anderen RA.

Einde weg LA richting Gieten.

1e fietspad RA richting Borger.

Eerste boeren

Vele eeuwen leefden er op en rond de Hondsrug jagers die achter het wild aantrokken en leefden van alles wat ze in de natuur vonden. Rond 5000 v.Chr. begonnen er belangrijke veranderingen in deze samenleving op te treden. Langzaam maar zeker kwam er een eind aan het zwervende bestaan van de bewoners en werden ze boeren die bij hun akkers en weidegrond bleven wonen.

Opgravingen brachten opvallende zaken aan het licht die zich rond 3400 v.Chr. gingen voltrekken. Er werd aardewerk gemaakt dat de makers ervan met allerlei motieven versierden. Vanwege de wijd uitlopende hals hebben archeologen dit de naam trechterbekercultuur gegeven. Archeologen gaan ervan uit dat de mensen van de trechterbekercultuur de eerste boeren waren die zich permanent in Drenthe hadden gevestigd.

3

Hunebed D13 en D14

kaart

Bij PS 21635 LA naar Eext.

Na 'overweg' komt u langs hunebed D14. In Eext bij huisnummer 34 LA.

U komt langs hunebed D13. Zandpad vervolgen, bij verharding RD.

Einde weg RA. Direct na huisnummer 31 LA over halfverhard pad/zandpad.

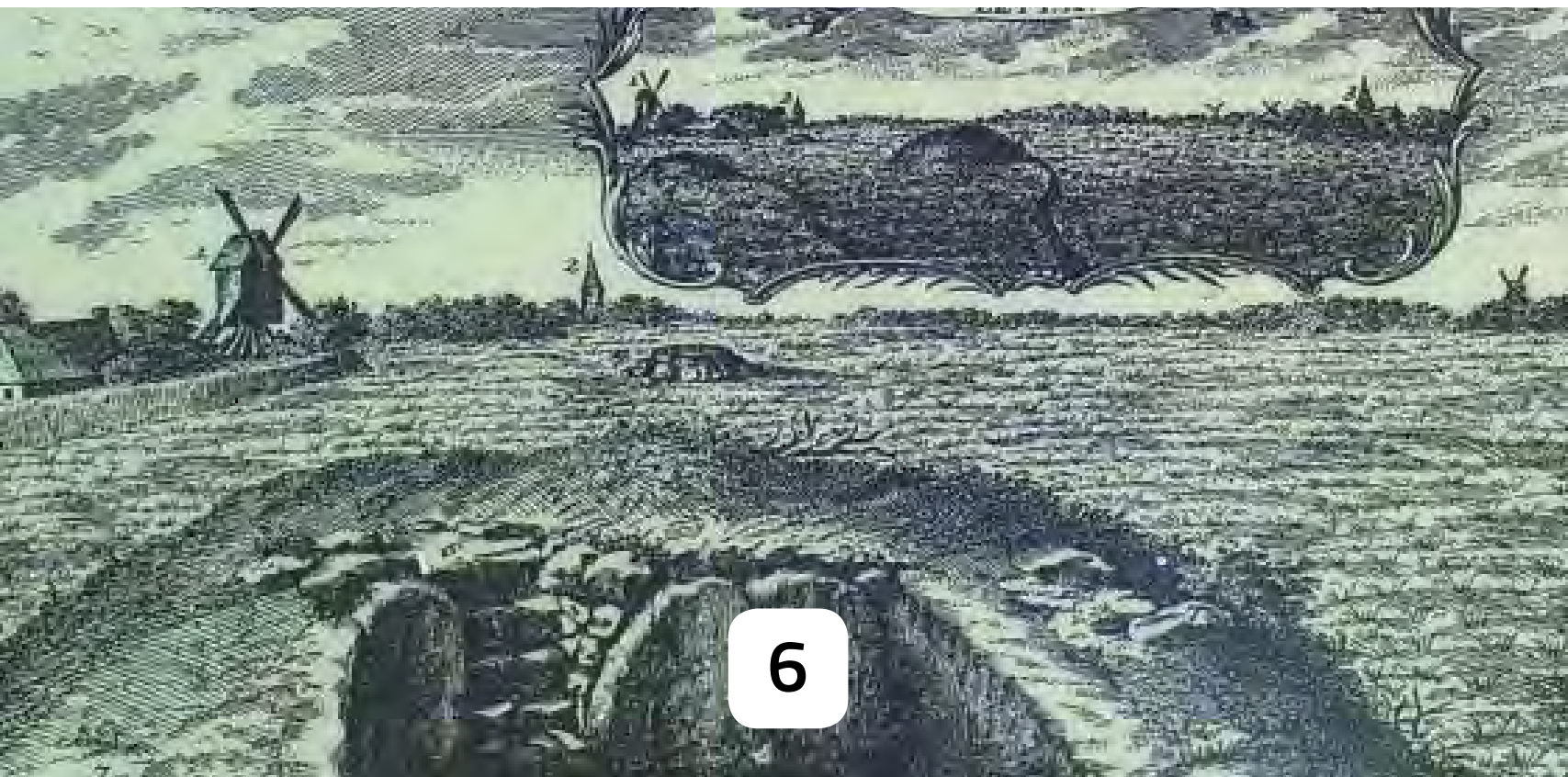
Einde pad breder zandpad LA.

In de bocht gaat u 200 m RD naar hunebed D12. Zandpad vervolgen.

Einde pad RA. Einde weg LA.

Bij begin van bos RD naar Anloo.

Hunebed D13 aan het begin van het dorp Eext is een heel bijzonder hunebed. Toen Johannes van Lier in 1756 het hunebed onderzocht, leidde een trapje van vijf treden naar beneden naar een stenen grafkelder. De muren waren opvallend glad en de 'steenkist' bleek een vloertje van flinten te hebben. Cornelis van Noorde maakte er toen deze gravure van.

4 Hunebed D12, D14

kaart

Bij bord Verzetmonument LA naar hunebed D11. Verder op derde grote pad RA, ong. 750 m (fietsen verboden).

Hunebedbouwers

Het meest opvallend aan de trechterbeker-cultuur was de manier waarop ze met de dood omgingen. Dit waren de mensen die de hunebedden bouwden. Hun grote stenen grafmonumenten bouwden ze van 3400 tot 3100 v.Chr. Waarom ze destijds begonnen zijn met de bouw van deze enorme stenen graven en waarom ze er ook weer even plotseling mee gestopt lijken te zijn, weten we niet.

De meeste aanknopingspunten over het leven ten tijde van de trechterbeker-cultuur vonden

de archeologen in en rond de hunebedden in de vorm van aardewerk, vuurstenen pijlpunten en messen, soms stenen bijlen of sieraden in de vorm van kralen van barnsteen die waarschijnlijk met de doden in het graf zijn meegegeven.

5 **Anloo**

kaart

Einde fietspad RA. Einde weg RD dorp in. Hierna RA, Brinkstraat.

1e straat LA, Lunsenhof. In de bocht RA. Einde straat RA en direct weer LA naar Annen. In Annen RD richting Zuidlaren.

Monumenten

De overtuiging dat de hunebedden kostbare historische monumenten zijn, is betrekkelijk nieuw. Tot in de negentiende eeuw zijn er hunebedden verdwenen via de lucratieve flintenhandel. Het was met name het Asser Tweede-Kamerlid Lucas Oldenhuis Gratama die zich ging inspannen voor de Drentse hunebedden. In 1868 schreef hij een open brief aan Gedeputeerde Staten waarin hij er bij de Provincie op aandrong maatregelen te nemen. De actie van Oldenhuis had succes. Binnen enkele jaren waren nagenoeg alle hunebedden door Rijk en Provincie aangekocht.

Daarmee is overigens niet gezegd dat de hunebedden voortaan ook écht veilig waren. Zo hebben ondeskundige 'restauraties' in de eerste jaren veel schade aan de monumenten toegebracht. De manier waarop Drenthe met haar hunebedden omging, zorgde in het buitenland zelfs voor zoveel onrust dat een Engels onderzoeksteam hier naartoe kwam om de hunebedden te documenteren om zo te redden wat er te redden viel. Onlangs heeft provinciaal archeoloog Wijnand van der Sanden deze wetenschappelijke expeditie beschreven in het fraai geïllustreerde boek *In het spoor van Lukis en Dryden*.

6 **Annen, hunebed D9**

kaart

U komt langs hunebed D9.

**Op rotonde RD en direct daarna LA,
Schipborgerweg. Na viaduct RD.**

**Aan het eind van het open veld LA, 50 m
naar hunebed D8.**

**Terug op het pad op driesprong bij PS
24348 LA richting Anloo.**

**Vanaf de parkeerplaats aan het eind
van het fietspad 300 m lopen naar
hunebed D7.**

**Vervolgens op doorgaande weg RA.
Eerste fietspad LA richting Gasteren.**

Nieuwe ontdekking

Begin dit jaar werd bij het Overijsselse Dalfsen een compleet grafveld van de trechterbeker-cultuur uit de periode vlak na de bouw van de hunebedden aangetroffen. Bijzonder was dat in de graven ook botmateriaal gevonden is waarvan het DNA mogelijk nieuwe gegevens oplevert. Ook werd in Dalfsen voor het eerst in Nederland de plattegrond van een trechterbekerboerderij gevonden. Deze vondsten zullen de komende tijd waarschijnlijk nieuwe informatie opleveren over het leven ten tijde van de trechterbeker-cultuur.

Schipborg, hunebed D7 en D8

Als je door het natuurgebied De Strubben van Schipborg naar Annen loopt, passeer je dit hunebed van bijna negen meter lang. In 1878 hebben een paar Engelse geleerden er wat scherven gevonden, maar daarna is er nooit meer in gegraven. Stenenrovers en boeren hebben het ongemoeid gelaten, waardoor het nog helemaal compleet is. Het Kniphorstsbos staat vol met archeologische monumenten. Eén ervan is dit hunebed, aan de weg die dwars door het bos voert. Even ten zuiden ervan hebben er nóg twee gestaan. Ze zijn al lang geleden verdwenen, maar lage heuveltjes in het bos geven de plek aan, waar ze ooit stonden.

7 **Gasteren, hunebed D10**

kaart

Bij bord aan het eind van de Gasterse Duinen 150 m lopen naar hunebed D10. Eind fietspad RA naar Oudemolen. Bij PS 22741/001 LA naar Taarlo.

In vroeger tijden hadden fantasierijke schrijvers nog reuzen nodig om de bouw van de hunebedden te verklaren. Tegenwoordig zijn de deskundigen het er over eens dat het bouwen van een hunebed op niet al te veel technische problemen stuit mits je over voldoende mens- en dierkracht kunt beschikken en de bouwers weten hoe ze hefboomen en rollers onder de stenen moeten hanteren.

8

Taarlo, hunebed D15

kaart

In Taarlo RD over klinkerweg naar Loon. Na het bosje aan de rechterkant, n t voor bocht half verhard pad RA. U komt langs hunebed D15. Einde pad bij hunebed LA. Einde weg RA. Op kruispunt in Loon LA naar Balloo.

Op 2 juli 1878 bezochten de Engelse oudheidkundigen William Lukis en Henry Dryden hunebed D15 bij Loon. Hun gedetailleerde plattegronden en aquarellen van in totaal veertig hunebedden worden beschouwd als de oudste betrouwbare plattegronden van de Drentse hunebedden. Aan de verkleuringen op de draagstenen konden ze aflezen dat er een paar jaar eerder ruim een meter zand was weggegraven. Degenen die dat gedaan

hadden, hadden niets onderzocht; ze dachten dat het hunebed in de loop van de tijd half bedekt was met stuifzand...

9 **Baloo, hunebed D16**

kaart

**Na bruggetje eerste zandpad RA.
(De eerste 200 m. kan mul zijn.
Alternatief : doorfietsen naar Baloo, bij
bord naar hunebed LA en weer terug.)
U komt langs hunebed D16. Op
driesprong RD. Op doorgaande weg RA.
Op kruispunt RA richting Assen. Op
driesprong RD naar Rolde. Meteen
daarna volgende driesprong RD.
Fietspad LA volgen. Bij wegkruising RA,
Stationsstraat. Einde straat LA naar
startpunt.**

In 2000 heeft de provincie Drenthe 22 hunebedden overgedragen aan Het Drentse Landschap. De hunebedden van het Rijk zijn in beheer bij Staatsbosbeheer. Beide beheerders zitten samen met andere betrokken organisaties in de Hunebedden Beheergroep. Deze doet er alles aan om de hunebedden die plek in het Drentse landschap te geven die deze oudste en belangrijkste Drentse monumenten recht doet. Ook de informatievoorziening en zaken als vandalismebestrijding heeft de beheergroep aangepakt.

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer.

Wilt u meer weten? Kijk op

www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen

of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

